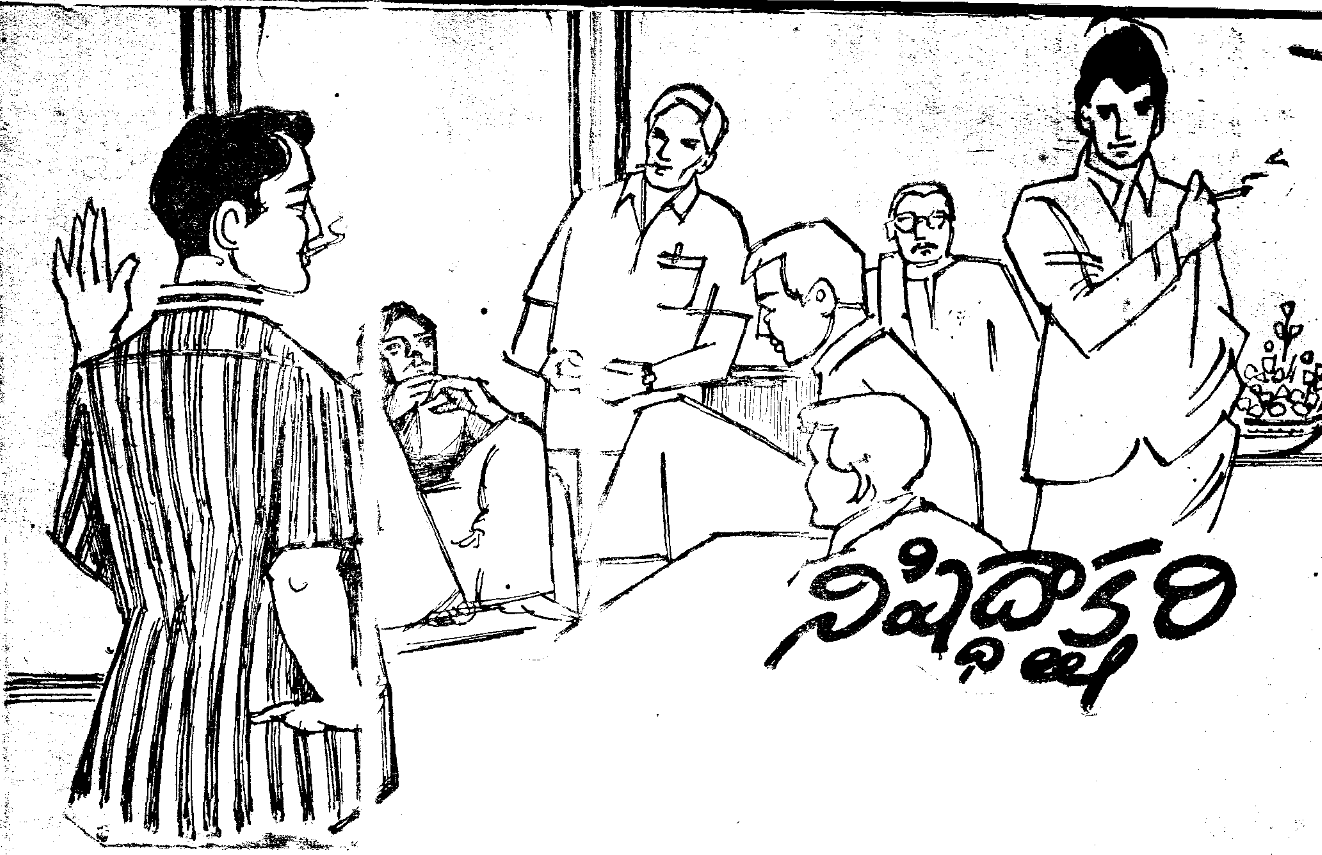

నిషిద్ధాక్షరి

"సంక్రాంత్త కథ చెబుతాను" అన్నాడు అడ్వొకేటు ఆనందరెడ్డి.

"అది నీ తరంగాదు" ఏక కంఠంతో అడ్డు తగిలారు మిత్రు లిద్దరూ.

రెడ్డి ప్రాక్టీసులేని లాయరుగా నగరంలో ఎంతటి ప్రసిద్ధుడో, రచయితగా దేశంలో అంతటి ప్రసిద్ధుడు. లేని ప్రాక్టీసు ఎలాగూ లేనేలేదు. రాణించిన రచనా వృత్తి మూలంగా ముప్పూటలా తిండికాదు సరికదా, ఒకపూట ఉపాహారానికైనా వెసులుబాటు లేదు. ఐనా ఆనందరెడ్డి అదృష్టవంతుడు. గ్రామంలో అతనికి పిత్రార్జితమైన ఆస్తిపాస్తులు దండిగా వున్నాయి. క్లయింట్లు రాకపోయినా, కథలు తరచుగా ప్రచురింపబడకపోయినా జీవితంపైన విసుక్కునే దురవస్థను భగవంతు డతని నుదుట వ్రాసి పెట్టలేదు.

అడ్డు తగిలిన మిత్రుల్లో మొదటివాడేమో రాధాపతి. ఏదో ఆఫీసులో మరీ అంత చిన్నదో, పెద్దదో కాని ఉద్యోగం చేస్తున్నా డతను. 'లా'కు వెళ్ళలేదుగానీ, పనిచేసి వున్నట్టయితే తాను పెర్రీ మాసన్ లాంటి క్రిమినల్ లాయరై వుండవచ్చునన్న ఆత్మ విశ్వాసం రాధాపతి కుందీ. రెండో మిత్రుడు దామోదరం. హైస్కూల్లో ఉపాధ్యాయుడు. నైతికంగా ఉపాధ్యాయ వృత్తితో దీటు రాగలిగినది ప్రపంచంలో మరొకటిలేదన్నది దామోదరం యొక్క నమ్మకం. బి. టి. కన్నా బి. యల్. మెరుగైనదని ఎవరైనా చెబితే దామోదరం మండిపడతాడు. 'లాయరా. టీచరా, ఎవరుగొప్ప' అన్న విషయమైన అంతర్జాతీయంగా చర్చ జరిగితే, ఆ చర్చలో టీచర్లకు ప్రతినిధిగా తాను పాల్గొనే అవకాశం లభిస్తే, అప్పుడు లాయర్లందరికీ ఖాయిలా వచ్చినంత పని అవుతుందని దామోదరానికొక నిశ్చితమైన అభిప్రాయం కద్దు!

పోగా ఆనందరెడ్డిలోని రచయితను గురించి మిత్రద్వయానికి తెలిసింది చాలా తక్కువ. రచనావృత్తి అనగా అదొక పెట్టుబడి లేని లాభసాటి బేరమని వాళ్ళ అభిప్రాయం. ఎంతో కొంత ఆదాయమే గనుక

★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★

మధురాంతకం రాజారాం

★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★

రాకపోతే వాళ్ళు దాన్నొక వృత్తిగానే పరిగణించక పోదురు....

తానొక సరికొత్త కథ చెబుతా నన్నాడా రెడ్డి. అది నీతరం గాదు పొమ్మన్నారా మిత్రు లిద్దరలా, ఆ విధంగా ఈ కథ మొదలైంది.

"ఎందుకంటే...." వివరణ ప్రారంభించాడు రాధాపతి. "లోకంలో చెప్పడాని కింక కథలేవీ మిగిలి లేవు. నువ్వే కథ చెప్పాలనుకున్నా, దాన్ని యింతకు ముందెవరో చెప్పేవుంటారు. ఆ చెప్పడం గూడా బహుశా నీ కంటే బాగానే చెప్పివుండవచ్చు...."

"బహుశా ఏమిటి! ఆమాట నిష్కర్షగానే చెప్పరాదా రాధాపతీ!" అందుకున్నాడు దామోదరం, "మునుపు మన కథకులు కథలకోసం యిరుగు పొరుగు భాషల్లోని పత్రికలన్నీ గాలించేవారు. లేదా మన తెలుగువే పాత పత్రికలు కొన్ని తిరగవేసేవారు. ఇటీవల మరీ తెలుగు మీరిపోయి బి. సి. నాటికే వెళ్ళిపోతున్నారు. ఎలాగంటావా, అదే చెబుతున్నాను. మొన్న మా హెడ్మాస్టరుగారు ఓ పత్రిక తీసుకొచ్చి అందులో ఒక కథ బ్రహ్మాండంగా

పుంటున్నారు, టీకా చదివి చూద్దును గదా, నవ్వొచ్చింది నాకు! మూలం మహాభారత మనిగానీ, వేద వ్యాసునికి అనుసరణ అని గానీ వ్రాయలేదు. కానీ అది పేర్లు మార్చి వ్రాసిన కుంతీ కర్ణుల కథ!"

"నిజమే బ్రదర్స్ నిజమే!" అన్నాడు రెడ్డి. "కానీ ఒక విషయాన్ని గమనించాలి మీరు. కథలు ఆకాశంనుండి వూడిపడవు. అవి జీవితంలోనుంచి పుట్టుకొస్తాయి. మరి ఆ జీవితం మానవుడిదే కదా! ఆ మానవుణ్ణి తయారు చేయడానికి భగవంతుడు వుపయోగిస్తున్న ముడి సరుకు నాటికీ నేటికీ ఒకటే గదా! కోపతాపాలు, రాగద్వేషాలు కోరికలు, ఆశలు, భేదాలు, ఆమోదాలు నాటిలో మార్పు రాలేదుగదా! మరి ఒక దేశ చరిత్రలే పునరావృత్తం అవుతుండగా కథ మళ్ళీ మళ్ళీ చెప్పబడడంలో ఆశ్చర్యమేముంది? రామకథను ఎంతమంది వ్రాశారు కాదు? ఎందరు వ్రాసినా మనం మళ్ళీమళ్ళీ రామాయణాన్ని చదువుకోడం లేదా? అందుకని నేను చెప్పే దేమిటంటే,...."

రెడ్డి కేస్‌లోంచి సిగరెట్టు పైకి తీశాడు. టక్కున అగ్గిపుల్ల గీశాడు.

"నువ్వేమీ చెప్పలేదు.సిగరెట్టు వెలిగించుకున్నావు" అన్నాడు రాధాపతి.

"శాంతం, శాంతం. నేను చెప్పేదేమిటంటే - ఇతివృత్తాలన్నీ పాతబడి పోయాయి: క్రొత్తవాటిని రచయితలు వెదకి పట్టలేరని మీరు చెబుతున్నారు గనుక కథలో మీరు పట్టి చూడవలసిన విషయం ఇతివృత్తం పాతదా, క్రొత్తదా అన్నది కానే కాదు...."

"మరైతే నీ వుద్దేశంలో సరికొత్త కథ అంటే ఏమిటోయ్ రెడ్డీ!"

"ఇదివరకు నేను చెప్పని కథ నేను చెప్పగా మీరు వినని కథ!"

"నిర్వచనం సాదాగానే వుంది గనుక అభిప్రాయ భేదాలకు తావు లేనట్టే!" తప్పని సరై ఒప్పుకుంటున్నట్టుగా అన్నాడు దామోదరం.

"ఏమాత్రం కథకైనా ఉపోద్ఘాత ఒకటుండాలిగదా! అందుకే చెబుతున్నాను, ఇది కల్పిత కథకాదు. కేవలం జరిగిన కథ!"

"ఇలాంటి తర్కాలకు మోసపోయేంతటి అజ్ఞానులం కాము."

"కథ పూర్తిగా విన్నతర్వాత గానీ నా మాట తప్పా అవునో కాదో తెలియదు."

"అలాగైతే నీ మాటలోని నిజా నిజాలు తెలుసుకోడానికైనా మేము కథంతా వినవలసిందే నన్నమాట!" బిక్కమొగం పెట్టాడు రాధాపతి

"నిర్బంధమేమీ లేదు. గమ్యస్థానానికి టికెట్టు కొనుక్కుంటాం. వెళ్ళడం అనవసరమనిపిస్తే మధ్యలో ఏ స్టేషనులోనైనా దిగిపోవచ్చు."

"కానీ ఆ రైలు గమ్యస్థానాన్ని చేరుకుంటుందా అన్నదే సందేహం."

"నిజమే! ఈమధ్య గొలుసు లాగి రైళ్ళను ఆపడం మరీ మామూలు పనై పోయింది. అది రూలుకు విరుద్ధం. పోగా యికపైన గొలుసు లాగవద్దని వేడుకుంటూ యిదిగో, రైలు కదులుతోంది. ప్రతి కథకూ ఒక నాయకుడుంటాడు. ఉండితీరాలి గూడా! మరి నా కథానాయకుడి పేరేమిటంటే...."

టక్మని అడ్డు తగిలాడు రాధాపతి— "నేను చెబుతానోయ్ రెడ్డీ! నూటికి డెబ్భయి అయిదు పాళ్ళు వాడి పేరు సుబ్బారావై వుంటుంది. అదీ గాకపోతే నరసింహం. కాదా వెంకట్రావు."

"ముసలాడైతే చలమయ్య...."

"పడుచువాడైతే గోపాలం...."

"ఆపండండి!" బిగ్గరగా నవ్వేసాడు రెడ్డి. "మీరు తీసుకుంటున్న శ్రమకు కృతజ్ఞుణ్ణి. కానీ మీ ఊహాశక్తి యిలా వృథా గావడం నా కిష్టంలేదు. మీ రిలా జాబితా కట్టి వెయ్యి పేర్లు చెప్పినా సరే, నా కథానాయకుడి పేరు మాత్రం పసిగట్టలేరు."

"ఓయబ్బ, ఎవడయ్యా ఆ అనామకుడు?"

"సనామకుడే! అతడి పేరు బషీరుద్దీను"

"జలాలుద్దీనుకు బంధువా ఏమిటి!"

"గొలుసు లాగినా యిక రైలాగదు. అప్పుడు నేను బియ్యే మొదటి సంవత్సరం చదువుకుంటున్నాను. మదరాసులో— కాలేజీ అంటే మీకు తెలుసు. అది లా వుండదు. అరణ్యంలా వుంటుంది. అరణ్యంలో అంతఃపుర మనడం సముచితమేమో! ప్రాకారకుడ్యం దాటి ఒకటి రెండు ఫర్లాంగుల దూరం వెళితేగాని లోపల పెద్ద పెద్ద కట్టడాలున్న సంగతి తెలియదు. నగరానికి కాలేజీకి చాలా దూరం. నగరంలోని ఆనందాలకు కాలేజీకి మరింత దూరం. కనీసం ఒక సినిమా చూచిరావాలన్నా సరే, అందుకు విశ్వప్రయత్నం చేయవలసివచ్చేది. అలాంటి కట్టుదిట్టాలుండే వక్కడ. ప్రిన్సిపాలు మాక్డొనాల్డు దొరగారు చండశాసనులు. మా హాస్టలు వార్డెను లూసవ్ లోకనాధన్‌ది కోతిపట్టు. వానరుడు నరుడుగా మారుతూ వచ్చిన పరిణామ క్రమంలో ఒకానొక దశకు ప్రతిబింబంగా వుండేది అతని ఆకారం. ప్రిన్సిపాలుకూ, వార్డెనుకు ఏకాభిప్రాయం కుదిరితే ఒక విద్యార్థిని ఏం చెయ్యాలన్నా చేయగలిగేవారు. ఒక ఆదివారం పగటి వేళల్లో తప్పితే మరెప్పుడూ నగరంలోకి వెళ్ళరాదు. మిన్నులు విరిగి పడినా సరే, మేదిని చీలినా సరే నియమాతిక్రమణం జరగడానికి వీలు లేదు. నేను కాలేజీలో చేరి అప్పటికింకా నెల రోజులు కాలేదు. అక్కడి శిక్షాస్మృతి నా కింకా ఒంటబట్టలేదు. నగరంలో 'శాంసన్ అండ్ డలైలా' ఆడుతోంది. వెళ్ళి చూశాను. ఎలక్ట్రిక్ రైల్లో తిరిగివచ్చి స్టేషనులో దిగాను. గంట పదకొండు. స్టేషను నుంచి కాలేజి కాంపౌండుకు అరమైలు దూరం వుంటుంది. రోడ్డు కటూ యిటూ చెల్లాచెదరుగా యిళ్ళయితే వున్నాయి గానీ' అప్పటికే గాఢ నిద్రలో వున్నాయి. రోడ్డు నిర్జనంగా వుంది. జరుగుతున్నది పందు చలి కాలం. కప్పుకోడానికి బట్టలులేక చేతులు ముడుచుకుని కూర్చున్న కాందిశీకుల్లా చెట్లు సైతం చలిలో ముద్దగట్టుకు పోయి నట్టున్నాయి. ఆ వేళప్పుడు, ఆ రోడ్డు వెంట ఒంటరిగా నడవవలసి వచ్చినందుకు నేను లోలోపలే కొంత గాబరా పడిపోయిన మాట నిజం: ఓ భయ వీచిక రివ్వు రివ్వున నా రక్తనాళాల్లో పారాడింది, దిగులు దిగులుగా వెనుదిరిగి చూశాను. కొద్ది గజాల్లో ఓ ఆకారం కనిపించింది. నాతోబాటే రైలు దిగాడేమో, ఓ వ్యక్తి నా వెను వెంటనే వస్తున్నాడు.

ప్యాంటు, కోటు, చెవుల కర్దంగా మఫ్లరు, కళ్ళకు సులోచనాలు. వాలకాన్నిబట్టి చూస్తే కాలేజీ విద్యార్థిలాగే వున్నాడు, ప్రాణం కుదురు కున్నట్టయింది నాకు !

"మీరూ హాస్టలుకేనా...." ఇంగ్లీషులో పలకరించాను....

"అవును" ముక్తసరిగా జవాబు వచ్చింది.

మాట తీరునుబట్టి చూస్తే అతడు తెలుగు వాడిలా తోచలేదు. కాలేజీలో ఆంధ్రులు, అరవలు, కన్నడులు, మళయాళీలే గాక ఉత్తర దేశంనుంచి, యింకా విదేశాల్లోనుంచి వచ్చిన విద్యార్థులు గూడా వున్నారు. ఆయా ప్రాంతీయ భాషలుఎప్పుడోగానీ వినిపించవు. పరాయి భాషలో ఎంతసేపు మాట్లాడినా ఆత్మీయత కుదరదు. దూర ప్రాంతంలో నా అన్నవాళ్ళు లేనిచోట ఆత్మీయులైన స్నేహితులుగూడా లేకుండా కాలం గడపడం చాలా కష్టం. ప్రయత్నించని దోషం నాదిగాదు. కానీ నా మట్టుకు నాకు మాత్రం స్నేహం చేయ దగ్గ వాడుగా ఒక్కడూ కనిపించలేదు.

ఆ రోజు రాత్రివేళ రోడ్డుపైన తారసిల్లిన వ్యక్తిలో స్నేహలక్షణాలేవైనా వున్నాయో లేవో తెలుసుకోవాలన్న కుతూహలం కలిగింది నాకు !

"మీరు బియ్యేనా చదువుతూవుండటం?" మళ్ళీ పలకరించాను.

బాణానికి బాణం ఎదురైనట్టుగా నా ప్రశ్నకు ప్రశ్నే ఎదురైంది—"మీరూ సినిమా నుంచేనా వస్తూ వుండటం?"

తెల్లబోయినా బదులు చెప్పాను. చిత్రం చాలా బాగుందన్నాను. శాంసన్ పాత్రధారి అమోఘంగా నటించాడన్నాను. దలైలా అందంగా లేదు అన్నాడు. అవునని ఒప్పుకున్నాక బిగ్గరగా నవ్వుతూ "ప్రిన్సిపాల్ గారి మేజా సొరుగులో ఓ పేము బెత్తం వుంది. అది దలైలాకన్నా అందంగా వుంటుంది. దలైలా నడుములా అదిగూడా వెయ్యి ఒయ్యారాలుపోతుంది. హద్దువుగానీ వుండు" అన్నాడు.

నా పాటున నే నూరుకోక అతన్ని మాటల్లోకి దించినందుకు నన్ను నేనే తిట్టుకున్నాను. ప్రిన్సిపాలుగారి దండనీతిని గురించి ఆపాటికే ఎన్నో దారుణ గాథలు వినివున్నానేమో, అప్పు డదనంగా ఇంకొకటి తెలిసివచ్చింది.

అంతలో గేటు దగ్గరికి వచ్చేశాము.

పావురు కప్పలాంటి పెద్ద తాళంతోసహా యినుప కమ్ముల తలుపులు పకడ్బందీగా బంధింపబడి వున్నాయి. గూడులాంటి గదిలో ఓ మూడుకాళ్ళ కుర్చీమీద, వాచ్ మేన్ కునికిపాట్లు పడుతున్నాడు.

వాచ్ మేన్‌తో ఎలా మాట్లాడాలో నాకు తెలియదు. ఏ భాషలో మాట్లాడాలో అంతకన్నా తెలియదు !

అతడితో వ్యవహరించవలసిన బాధ్యత తను పూర్తిగా నా తోడి వ్యక్తే తనే స్వీకరించాడు.

రెండుమూడు నిమిషాల పాటు హిందీలో

Hearty Deepavali Greetings

Office : 3844

Grams : 'AUTOMOBILE' P. B. No. 352 Phones Res : 4414

PIONEER AUTOMOBILES

HEAD OFFICE :

Congress Office Road — VIJAYAWADA - 2

BRANCH :

Raja Ramamohanaroy Road.
VISAKHAPATNAM - 1

Phones : Office: 2224 - Res : 2242.

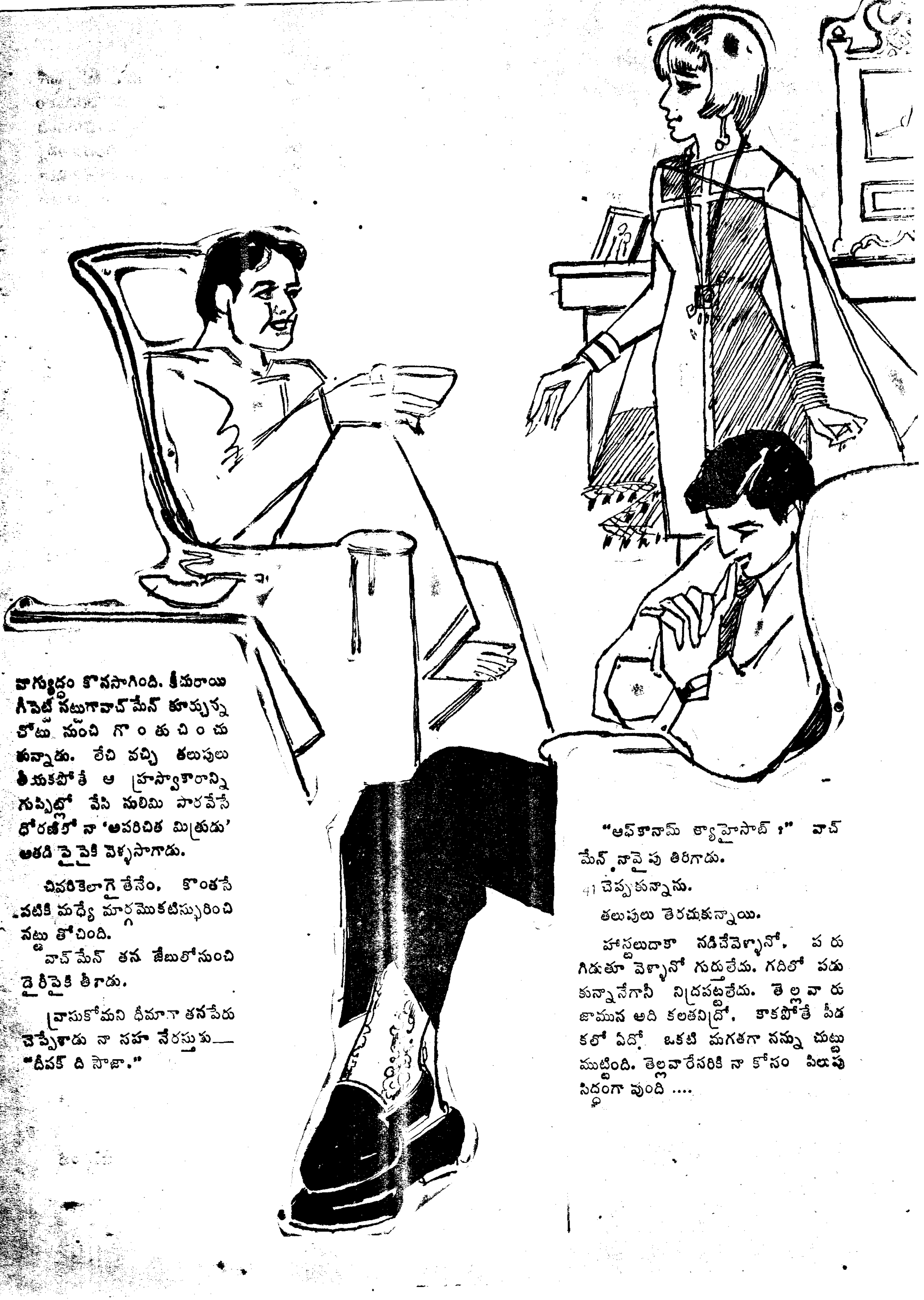

వాగ్యుద్ధం కొనసాగింది. కీమరాయిగిపెట్టినట్టుగా వాచ్‌మేన్ కూర్చున్న చోటు నుంచి గొంతు చించుకున్నాడు. లేచి వచ్చి తలుపులు తీయకపోతే ఆ హ్రస్వాకారాన్ని గుప్పిట్లో వేసి నలిమి పారవేసే ధోరణిలో నా 'అపరిచిత మిత్రుడు' అతడి పైపైకి వెళ్ళసాగాడు.

చివరికెలాగైతేనేం, కొంతసేపటికి మధ్యే మార్గమొకటిస్ఫురించినట్టు తోచింది.

వాచ్‌మేన్ తన జేబులోనుంచి డైరీపైకి తీశాడు.

వ్రాసుకోమని ధీమాగా తనపేరు చెప్పేశాడు నా సహ నేరస్తుడు—

"దీపక్ ది సౌజా."

"ఆప్‌కానామ్ క్యాహైసాబ్?" వాచ్‌మేన్ నావైపు తిరిగాడు.

41 చెప్పుకున్నాను.

తలుపులు తెరచుకున్నాయి.

హాస్టలుదాకా నడిచేవెళ్ళానో, పరుగిడుతూ వెళ్ళానో గుర్తులేదు. గదిలో పడుకున్నానేగానీ నిద్రపట్టలేదు. తెల్లవారుజామున అది కలతనిద్రో, కాకపోతే పీడకలో ఏదో ఒకటి మగతగా నన్ను చుట్టుముట్టింది. తెల్లవారేసరికి నా కోసం పిలుపు సిద్ధంగా వుంది ....

కోర మీసాలు మెలిపెడుతూ లూసఫ్ లోకనాధన్ తన రూములో నాకు దర్శనమిచ్చాడు.

"అబ్బాయ్! ఇంకా రూల్సుకు అలవాటు పడలేదేమిటి? అర్ధరాత్రి షికార్లు దంచుతున్నావటగా!"

"మన్నించండి సార్! పొరపాటు చేశాను. ఇక నెప్పుడూ యిలా జరగదు"

"చాల్లేవోయ్! నీ సంజాయిషీ ఎవడికి కావాలి? వాచ్‌మేన్‌ను మగునూదం చేసి వేస్తా నన్నాడటగా నీ స్నేహితుడు? ఎవడతను?"

"అబ్బే, అతడెవరో తెలియదు సార్! చీకట్లో కలుసుకున్నానేమో, ఇప్పుడు గుర్తుపట్టగలనన్న నమ్మకమైనా లేదు. కానీ అతను వాచ్‌మేన్‌తో పేరు చెబుతుండగా విన్నాను. అతడి పేరు దీపక్ డి సౌజా!"

"దీపక్ డి సౌజా!" వికటంగా నవ్వాడు లూసఫ్ లోకనాధన్! "అది వాచ్‌మేన్ కళ్ళల్లో కారం చల్లడానికి పెట్టుకున్న మారు పేరు. అతడి నిజమైన పేరేమిటో నాకు కావాలి."

"ప్రామిస్‌గా నాకు తెలియదు సార్! మీ రే ఒట్టు పెట్టుకోమన్నా సరే."

"ఛత్, మాట లెందుకు! నాకు కావలిసింది అతడి పేరు. కావలిస్తే నీకు సాయంకాలం ఏడు గంటలదాకా గడువిస్తున్నాను. ఆలోగా అతణ్ణి ప్రొడ్యూస్ చెయ్యగలిగావో సరేసరి, లేకుంటే పది రూపాయలు అపరాధం చెల్లించుకోవాలి."

మారు మాటాడకుండా వెలుపలికి వచ్చేశాను. 'దీపక్ డి సౌజా' అన్నది మారుపేరైతే, యిక నిజమైన పేరేమిటో తెలుసుకోగల మంత్ర తంత్రాలేవీ నాకు తెలియవు. ఆ రహస్యాన్వేషణకు పూనుకోడం కన్న-పదిరూపాయలు మనవి కావనుకుంటే సరిపోతుంది.

పదిరూపాయల నోటు జేబులో వేసుకుని ఆ రోజు సాయంకాలం ఏడు గంటలు కాకముందే లూసఫ్ లోకనాధన్‌గారి ఛేంబర్కి వెళ్ళాను.

"వచ్చావా అబ్బాయ్! అపరాధం చెల్లించ నక్కరలేదులే! మొదటి తప్పుగా భావించి నీకు వార్నింగ్ యిస్తున్నాను." ప్రసన్న వదనుడై కనిపించాడు లూసఫ్ లోకనాధన్. తన ధోరణికి విరుద్ధంగా మృదువుగా మాట్లాడుతున్నాడు గూడా! "ఈ లోకనాధన్ నిఘా నుంచి తప్పించుకోడం వాచ్‌మేన్‌ను బెదిరించినంత సులభంగాదు. నేరస్తుడు తనంతట తనే బయటపడి, స్వయంగా నేరం ఒప్పేసుకున్నాడు. ఇదిగో, ఇరవై ఐదు రూపాయలు జరిమానాగూడా చెల్లించాడు..."

"అలాగా! ఎవరు సార్ అతను?" కుతూహలంతో ప్రశ్నించాను.

"లిటరేచర్ స్టూడెంటు. బషీరుద్దీను. రూం నెంబరు నలభై రెండు..."

నా పాదాలు నన్ను అప్రయత్నంగా రూం నెంబరు నలభై రెండుకే తీసుకుని వెళ్ళాయి. కిటికీ దగ్గర నిల్చుని అడవి లాంటి కాలేజీ ఆవరణలోకి చూస్తున్న బషీరుద్దీను తలుపు కిరకిర వినిపించగానే వెనుదిరిగి చూశాడు.

"మిస్టర్ బషీరుద్దీన్! నువ్వు నన్ను గుర్తుపట్టవచ్చు, పట్టకపోవచ్చు. మూడో వ్యక్తి ఒకడు పరిచయం చేసి పెట్టేదాకా స్నేహభావం కనపరచని ఈ కాలేజీ సమాజంలో నేనిలా నా అంతట నేనుగా నీ గదిలోకి రావడంనీకు కష్టంగావచ్చు. కాకపోవచ్చు. నా పేరు రెడ్డి. నేను 'ఆంధ్రా' నుంచి వచ్చాను. నేను నీతిపరుడినో, కానో చెప్పలేను. కానీ నీతి, నిజాయితీల పట్ల నా కెంతైనా గౌరవం వుంది. అందుకే నిన్నిలా అభినందించడానికి వచ్చాను..."

"వాట్ వాట్! ఏమిటోయ్ నువ్వు చెబుతున్నది? నాకేమీ అర్థం కావడం లేదు" అన్నాడు బషీరుద్దీను.

"ఎందుకూ కొరగాని అప్రయోజకుడివిగా వుండడం కంటే అబద్ధాలు చెప్పడమైనా నేర్చుకోమన్నాడు వివేకానందుడు. అబద్ధాలు చాలామంది చెప్పగలరు. కానీ అవసరం వచ్చినప్పుడు అందువల్ల తమ కపకారం జరిగినా నిజం చెప్పగల చేవ అరుదుగా కొందరిలో మాత్రం వుంటుంది. అందుకే నిన్ను నేను హృదయ పూర్వకంగా అభినందిస్తున్నాను."

దుమ్మును ధూళిని దులుపు కున్నట్టుగా బషీరుద్దీను నా కాంప్లిమెంటును పెడముఖం పెట్టేశాడు. "చాల్లే బ్రదర్! పొగిడింది చాలు! నీతికి, నిజాయితీకి విలువిదాలన్న మహదాశయ మేదీ నాకులేదు. ఎప్పటికి ఎలా చేయాలనిపిస్తే అలా చేసేయడం నా అలవాటు. నేను చేసిన తప్పుకు మరొక నిర్దోషి శిక్షింపబడటం నామట్టుకు నాకు అర్థంలేని విషయంగా కనిపించింది. అంతే మరి! అందుకే అలా చేశాను."

"నేను థాంక్స్ చెప్పుకుంటూ వుండడం గూడా అందుకే! అలా చేయబట్టే లూసఫ్ లోకనాధన్‌తో బాటుగా నీపేరు నాకూ తెలిసింది...."

"అవునవును. అన్నట్టు లూసఫ్ లోకనాధన్‌తో చెప్పింది మారుపేరు కాదురేవోయ్ రెడ్డీ! ఇది నిజమైన పేరే! నేను కడపజిల్లా నుంచి వచ్చాను. ఎప్పుడైనా కడపజిల్లాకు వచ్చావుటోయ్ రెడ్డీ! మా జిల్లా దోసకాయలకు, కర్జూరా పళ్ళకు, తమలపాకులకు ప్రసిద్ధి!"

"అవునట! నేనూ విన్నాను. కరువు జిల్లా కాటకాలకు నెలవటగూడా! కానీ అలాంటి దుర్భిక్షప్రాంతంలో మార్దవానికి, మాధుర్యానికి పేరు మోసినసరుకులు ఉత్పత్తి కావడం చాలా ఆశ్చర్యం...."

"కొంపదీసి నన్నుగూడా ఆ సరుకుల్లో కలిపేశావా ఏమిటి?" పెద్దపెట్టున నవ్వసాగాడు బషీరుద్దీను.

అలా ప్రారంభమైంది మా స్నేహం. రోజుకొక్కసారైనా మేము కలుసుకునే వాళ్ళం. "ఏం చేస్తున్నావోయ్ రెడ్డీ! ఏమిటోగానీ చెప్పరానంత బోరింగుగా వుందోయ్ బ్రతుకు! ఎక్కడికైనా వెళ్ళిపోదామా" అంటూ తుపానులా గదిలోకి వచ్చేవాడు.

"వెళ్ళొచ్చు! కానీ లూసఫ్ లోకనాధన్ ఒప్పుకుంటాడా?" అనేవాణ్ణి.

"ఏడిచాడు! స్వేచ్ఛా విహంగాన్ని అడ్డుకోగల శక్తి ఎవరికుంది? విహంగమంటే జ్ఞాపకొచ్చింది. వర్డ్స్ వర్త్ ఏమన్నాడో తెలుసా?"

బషీరుద్దీనుకు ప్రపంచంలో అన్నింటి

కన్నా ప్రియమైనది ఆంగ్ల సాహిత్యం. హిగ్గిన్ బాదమ్స్‌లో క్రొత్త పుస్తకం వచ్చిందని తెలిస్తే, ఆరోజు కాలేజి ఎగ్గొట్టేశాడన్నమాటే! క్రొత్త పుస్తకం దొరికితే చాలదు. చదువుకోడానికి అతనికొక అనువైనచోటు గూడా కుదరాలి. నగరమంతా గాలించి తనకు నచ్చిన ప్రదేశాన్ని ఎన్నిక చేశాడు బషీరుద్దీన్. అది నగర గర్భంలో వున్న మృగశాల. "అరరే! ఆ కుందేలును చూడవోయ్ రెడ్డీ! ఎంత బాగా గెంతుతోందో చూచావా!" అంటూ నేరుగా కమ్మల పంజరం దగ్గరికి పరుగెత్తేవాడు. కోతులకు బిస్కట్లు పంచేవాడు. చిలకల్ని పలకరించేవాడు. జంతువులతో ఆడుకున్నంతసేపూ ఆడుకున్నాక చొక్కా దీసి చెట్టుకొమ్మకు తగిలించి హాయిగా పచ్చికపైన పవ్వళించేవాడు, మృగశాలసృష్టి వైచిత్ర్యాలకన్నింటికీ నిలయం. ఆ విచిత్రాల కన్నింటికీ తలమానికంలా కనిపించేవాడు బషీరుద్దీను.

"మనం కాలేజీ విద్యార్థులం. ఇలా పసిపిల్లల్లా ప్రవర్తించడం ఏం బాగుంటుంది బషీరుద్దీన్? చూచినవాళ్ళు నవ్వుకోరా?" అనేవాణ్ణి.

"నాన్‌సెన్స్! ఆ మాట చెప్పకోయ్ రెడ్డీ! నీ నాగరికతనంతా మూటకట్టి ఏటిలోకి గిరవాటుపెట్టు. కూర్చోవాలంటే ఒక నియమం. లేవాలంటే ఒక నియమం. ఈ నియమాల హద్దులో ఒదుగుతూపోతూ బ్రతుకును కుంచించుకోవలసిన అవసరమేమిటయ్యా? అడ్డూ ఆపూ లేకుండా ఆనందంగా నదిలా ప్రవహించిపో గూడదా జీవితం!"

బషీరుదీను ఫిలాసఫీ నా బుద్ధికి బాగున్నట్టే తోచేది. కానీ పైపైకి బాగానే వున్నట్టు కనిపించే పద్ధతుల్లో బ్రతుకు సాగితే కాలక్రమాన ఏవేవో ముప్పుతిప్పలు ఎదురుగావచ్చునన్న అనుమానం మాత్రం లేకపోలేదు. ఐనా బషీరుద్దీనుతో వాదించి అతడి సిద్ధాంతాన్ని త్రోసి రాజనించగల తెలివితేటలు మాత్రం నాకు లేవు.

కానీ యిక్కడొక మాట తప్పక చెప్పాలి. బషీరుద్దీను మాత్రం తన సిద్ధాంతానికి అనుగుణంగానే నడచుకునే వాడు.

ఎలాగంటారా? అదే చెబుతున్నాను.

చదవాలనిపిస్తే రాత్రి రాత్రంతా మేలుకుని చదువుతూ వుండిపోయేవాడు. బద్ధకిస్తే ఎనిమిదింటికే నిద్రపోయేవాడు. నిద్ర అతడికి పిలవగానే పలికేది. సినిమా బాగుండకపోతే ఒక్కొక్కప్పుడతనికి హాల్లోనే నిద్ర పట్టిపోయేది. అతనికీ ఆకలికీ చాలా దగ్గరి చుట్టరికం. ఆకలౌతున్నట్టు అనుమానం కలిగినా చాలు. దగ్గర్లో హోటలుంటే ఆ హోటల్లోకి దూరేసేవాడు, ఏది దొరికితే దానితో పొట్ట నింపుకునేవాడు. భోజనానంతరం వెచ్చగా సిగరెట్టు కాల్చుకుంటూ "అబ్బ, ఎంత హాయిగా వుందోయ్ రెడ్డీ! ఇప్పుడేం చేయాలో తెలుసా?" అనేవాడు. "ఏం చేయాలి?" అనేవాడ్ని. "నేరుగా బీచికి దారి తీద్దాం" అనేవాడు.

నా సందేహాలు నావి! వెళ్ళవచ్చు గానీ అర్ధరాత్రి దాటిన తరువాత మా గమ్య స్థానానికి రైళ్ళుండవు....

"పరవాలేదులేవోయ్! టాక్సీలో వెళ్ళిపోదాం...." అనేవాడు బషీరుద్దీను.

టాక్సీలు దొరక్కపోవు. నిజమేగానీ ఆ వాచ్‌మేన్‌తో గొడవ పడవలసి వుంటుంది.

"వాడి ముఖం! రెండు రూపాయలు పారేస్తే కుక్కలా తోకాడించడూ!"

ఆ మాటగూడా నిజమే! కానీ మాదగ్గర మిగిలివున్న డబ్బులు టాక్సీకి మాత్రమే సరిపోతాయి.

"ఐతే గోడ దూకేద్దాం" అనేవాడు బషీరుద్దీను.

కాలేజీలో ఏ ఫంక్షను జరిగినా అందులో బషీరుద్దీను పాటలకు తప్పనిసరిగా ఒక అవకాశం వుంటూ వుండేది. ఎంతోకొంత కళాభినివేశం వున్నవ్యక్తి పదిమందిలోనూ తన ఆధిక్యతను పాదు కొల్పుకోడానికి ప్రయత్నించడం మనకు విదితమే! బషీరుద్దీనుకు అలాంటి ఉద్దేశం ఏకోశానా వుండేదిగాదు. కృష్ణశాస్త్రిగారన్నట్టు పువ్వులెందుకైతే తావులు వెదజల్లుతున్నాయో, చంద్రుడెందుకైతే చంద్రిక వెదజల్లుతున్నాడో, ఏల సలిలం పారుతోందో, ఏల గాడ్పు విసరుతోందో అలా ప్రతిఫలాపేక్ష లేకుండా తన ఆనందం కోసం తాను పాడుకునేవాడు బషీరుద్దీను.

ఒకసారి కాలేజిలో హాస్టలు డే సెలబ్రేషన్స్ జరిగాయి. ఒకానొక సుప్రసిద్ధ సినిమా డైరక్టరుగారు ముఖ్య అతిథిగా విచ్చేశారు. బషీరుద్దీను గానం విని అతడు పరవశించిపోయి, తాను తీయబోతున్న సినిమాలో అతడికొక అవకాశాన్ని వాగ్దానం చేశాడు. పదిరోజులు గడిచాయి. డైరెక్టరుగారి వాగ్దానాన్ని బషీరుద్దీను ఖాతరు చేసినట్టే లేడు. నాలాంటి శ్రేయోభిలాషులు కొందరు చెవిలో యిల్లు కట్టుకుని పోరగా, ఆ డైరక్టరుగారినొక పర్యాయం కలుసుకోడానికి సమ్మతించాడు. ఇతగాడు వెళ్ళిన సమయానికి తన పనుల తొందరలో తానుండిపోయాడేమో, ఆ డైరక్టరు కాలేజిలో మాట్లాడినంత ఆప్యాయంగా స్టూడియోలో మాట్లాడలేదు. బషీరుద్దీను గిరుక్కున వెనుదిరిగి వచ్చేశాడు. "ఆ ఏడుపుగొట్టు ముఖం ఛాన్సు యివ్వడమూనూ, మనం పాడడమూనా! ఐనా మన తెనుగు వాళ్ళు మనల్ని ఎక్కడ ఎంకరేజ్ చేస్తారోయ్ రెడ్డీ! మనం వెళ్తే హిందీ ఫీల్డుకే వెళ్ళాలి" అన్నాడు.

ప్రతి మానవుడి జీవితంలోనూ మరపురాని మధురానుభవాలు కొన్ని వుంటాయి. బషీరుద్దీనుతో కలిసి బీచికివెళ్ళినఅనుభవాలు అలాంటివి. మేమువెళ్ళేసమయానికిసముద్రతీరం బాగా నిర్జనమైపోయి వుండేది. కొన్ని సందర్భాలలో చిమ్మచీకటి. మరికొన్ని వేళల్లో పుచ్చపువ్వులాంటి వెన్నెల. గిల్లికజ్జాలాడుకుంటున్న పసిపిల్లల్లా అంబుధిలో అలలు మా ఎదుట ఎడతెగని క్రీడావిలాసాలు నెరపుతుండేవి. గొంతెత్తి స్వేచ్ఛగా పాడుకోడానికి అంతకంటే తగిన చోటు ప్రపంచంలో వుండదనేవాడు బషీరుద్దీను. సాగర సంగీతంతో పోటీకి కూర్చున్నట్టుగా గంటల తరబడి,మళ్ళీ ఆకలయేదాకా పాడుతూ వుండిపోయేవాడు. ఎంత చక్కగా పాడేవాడు బషీరుద్దీను! వసంతంలో కోకిల గానం, తెల్లవారు జామున సన్నాయి మేళం, అర్ధరాత్రి దాటిన తరువాత నీరవనిశీధిని చీల్చుకుంటూ వినవచ్చే వేణు గానం- వీటి నెప్పుడైనా విన్నారా మీరు? అంత నాజూగ్గా, అంత కమ్మగా, అంతగా పారవశ్యం కలిగిస్తూ పాడేవాడు బషీరుద్దీను.

* * *

సామ్యీకరణనుంచి తప్పించుకుని వేరొక కక్ష్యలోకి దూసుకపోయిన రాకెట్టు లాగ, శబ్ద ప్రపంచంలోనుంచి ఆలోచనా ప్రపంచంలోనికిజారుకున్నట్టుగా ఉన్నట్టుండి మౌన ముద్ర వహించాడు రెడ్డి.

"ఏమైంది రెడ్డీ! స్టేషను లేని చోట రైలుబండి ఆగిపోయినట్టుంది" అన్నాడు రాధాపతి.

దామోదరం శ్రుతి కలిపాడు. "ఇంప దీసి కథ పూర్తయిపోయిందని చెప్పవు గదా!"

"చెప్పినా చెప్పవచ్చు. కథ దాదాపుగా పూర్తయినట్టే!" అన్నాడు రెడ్డి.

"అలాగైతే నువ్వు చెప్పింది కథ మాత్రంకాదు. కనీసంస్కెచ్ అయినా కాదు. ఆదిమధ్యాంతాల్లో నువ్వు చెప్పినదానికి మొదటి రెండూ వున్నాయిగానీ, చివరిది లేదు. తలలేని మనిషి ఎలాగో, ముగింపు లేని కథ అలాగు!"

"కావచ్చు. అందుకని నేను చేయగలిగిందేమీ లేదు. జీవనపథంలో మేమిద్దరమూ ఎంత హఠాత్తుగానైతే కలుసుకున్నామో, అంతఆకస్మికంగానే విడిపోయాము. ఆ విడిపోవడం గూడా విద్యాభ్యాసం సాంగోపాంగంగా పూర్తయిన తర్వాత జరిగిన సహజ సంఘటన గాదు."

"సర్లే! అంతా వివరణెందుకు? ఏదో పొరబాటు చేయడంవల్ల నీ స్నేహితుడు కాలేజీనుంచి బహిష్కరింపబడి వుంటాడు. అంతేనా మిష్టర్ రెడ్డీ!"

"అబ్బే, అలాంటిదేమీ జరగలేదు. ఎంతగా పొరబాటు చేసినా బషీరుద్దీనులాంటి స్టూడెంటుని కాలేజీనుంచి తరిమివేయడం జరగదు. కానీ అతడు వెళ్ళిపోయిన మాట నిజం!"

రెడ్డి సిగరెట్ ముట్టించుకుని నింపాదిగా కొనసాగించాడు. "బషీరుద్దీనుకు తల్లిదండ్రులు లేరు. ఆ చనిపోయిన తండ్రి ఏదో నుంచి ఉద్యోగం చేసి కొంత డబ్బు మిగిల్చిపోయాడు. ఆ డబ్బు బషీరుద్దీను మేనమామ దగ్గర వుండిపోయింది. దానికి సంబంధించిన జమా ఖర్చుల వివరాలను గురించి బషీరుద్దీన్‌కు తెలిసింది చాలతక్కువ. అవసరమైనప్పుడల్లా ఇతడు జాబు వ్రాయడం, జాబు వ్రాసినప్పుడల్లా అతడు డబ్బు పంపడం - అలా జరుగుతూ వచ్చింది. కానీ ఒక సంవత్సరంలో అతడి జాబుకు బదులుగా డబ్బు రాలేదు సరికదా, ఒక ప్రత్యుత్తరం మాత్రం వచ్చింది. ఆ విధంగా మామగారి దగ్గరనుంచీ అతడికొక ఉత్తరం వచ్చిన ఉదంతం గూడా చాలాకాలం తర్వాత తెలిసింది. కానీ అప్పటికప్పుడు తెలిసిందేమిటంటే బషీరుద్దీను కాలేజిలో కనిపించలేదు. ఓరోజు తెల్లవారేసరికి అతడిగది ఖాళీగా కనిపించింది. ఎటొచ్చీ బషీరుద్దీను ఆచూకీని గురించి చెప్పగలిగిన వాణ్ణి నేనొక్కణ్ణే! అందరూ నన్ను చుట్టుముట్టి బషీరుద్దీను అంతర్థానాన్ని గురించి ప్రశ్నల వర్షం కురి

Convey thei Heartly DIWALI Greetings to all their Patrons

Phone : 6248 Grams : Tamerbenz

B. SESHAGIRI RAO

Post Box No. 14

VIJAYAWADA - 1

Stockist :

"EVEREST" Products cement sheets, cement pipes and Fittings

Distributor :

For Krishna Dt for A. C. C.'S

"ACCO PROOF" Cement water Proofing Additive.

A. C. C.'S **"SILVICRETE"** White Cement.

పించారు. "అబ్బే, ఆ విషయాన్ని గురించి మీకెంత తెలుసునో, నాకూ అంతే తెలుసు" అన్నాను. బషీరుద్దీను మాయమైపోయిన క్రొత్తలో నాకా కాలేజి కారాగారంలా కనిపించింది. అంతకంటే అండమాన్ దీవుల్లో ప్రవాసశిక్షే నయంగా తోచింది. చదువుకు స్వస్తిచెప్పి స్వగ్రామానికి వెళ్ళిపోతే బాగుండునని ఎన్నోసార్లు అనుకున్నాను. కానీ ఎంతగా తమకు సరిపడకపోయినా సామాన్య మానవులు పరిస్థితులతోన ఘర్షణ పెట్టుకోరు. ఎంతో కొంత లోకపటాటు ప్రకటించి రాజీ పడడానికే సమ్మతిస్తారు. నేనూ అదేపనిచేశాను క్లాసుకు వెళ్తున్నాను. లెక్చర్లు వింటున్నాను. పాఠాలు చదువుకుంటున్నాను. రాత్రుల్లో నిద్రపోతున్నాను. అలాగే కొంతకాలం గడిచిపోయింది ఎప్పుడైనా బషీరుద్దీను కనిపిస్తే, ఆ కనిపించడం కలలో మాత్రమే జరిగేది. ఇక కలలో అతడు నాకు కనిపించడేమో అనుకున్నాను...."

"మళ్ళీ కనిపించాడన్నమాట?"

"ఎక్కడ కనిపించాడు?"

"ఎలా కనుపించాడు?"

"ఓ ఆదివారంనాడు సిటీకి వెళ్ళాను. మ్యాట్నీనుంచి ఈవలికి వచ్చేసరికి ఆరు గంటలైంది. రోడ్డు పైన నడుస్తుంటే వీధి దీపాలు వెలిగాయి. ఏదైనా పుస్తకం కొనుక్కుందామని ఓ బుక్‌షాపు లోపలికి వెళ్ళబోతుండగా, షాపులోనుంచి వెలపలికి వస్తూ ఎదురయ్యాడు బషీరుద్దీను. రెండు మూడు మాసాల ఎడబాటు తరువాత ఆప్త మిత్రుడు కనిపించగానే కళ్ళల్లో కన్నీళ్ళు గిర్రున తిరిగాయి. మాటలు పెకిలి రాలేదు. విడిపించుకుని పారిపోతాడేమో నన్నట్టుగా అతడి చేతిని గట్టిగా పట్టుకున్నాను. బషీరుద్దీను నా భుజంపైన చేయి వేసుకున్నాడు. ఇద్దరమూ కలిసి సాగరాభిముఖంగా నడవసాగాము...."

"ఈ మాత్రానికే యిలా విదారిస్తావెందుకోయ్ రెడ్డీ!" ప్రారంభించాడతను. "అసలు నీకు చెప్పే వద్దామనుకున్నాను. కానీ చెబితే నువ్వు నన్నక్కడినుంచి కదలనీయవని నాకు తెలుసు విషయ మేమిటంటే, మామాన్నగారు చనిపోయే నాటికి మా యింట్లో ఎంత లేదన్నా పదివేల రూపాయల రొఖ్ఖం వుంది. అందులో నా చదువుకు నాలుగైదు వేలకన్నా ఖర్చై వుండదు. మా మామయ్య నా కోసం తన స్వంత డబ్బు ఖర్చు పెడుతున్నట్టుగా బాధపడి పోవడం చూస్తే నాకు మనుషుల పైనే నమ్మకం నశించింది. ఉన్నపాటున యిలా వచ్చేశానా, యిక్కడొక కంపెనీలో ఉద్యోగం దొరికింది. సుందరమయ్యరు వీధిలో నవాబుల కాలం నాటి మేడ ఒకటి వుందిలే, దానిలో పావురాల గూళ్ళ నమూనాలో గదులున్నాయి. ఓ గదిలో నా నివాసం. నివాసమంటే రాత్రుల్లో పడుకోవడం మాత్రమే! తెల్లవారితే యిదిగో, ఇలాగే రోడ్లపైన కాకపోతే ఆఫీసులో కాలం గడచిపోతోంది. కాలేజిలోనైతే క్లాసుకు వెళ్తుండేవాడినా, ఇప్పుడదే విధంగా ఆఫీసుకు వెళ్తున్నాను. మళ్ళీ అదే రొటీన్ జీవితం. ఏం బ్రతుకోయ్ రెడ్డీ! 'క్వీన్ రైవల్' చదివావా_ సరోజినీ దేవిది! క్వీన్ గుల్నార్ చెబుతుంది. 'నో సవర్ ఆర్ సాల్ట్' అంటూ చప్పిడి జీవితాలను గురించి! ఉప్పూ, ఊరగాయ లేని బ్రతుకు 'య్ మనవి!"

ఈ అసంతృప్తి, ఈనిరాశ బషీరుద్దీనును ఎక్కడికి తీసుకుని వెళ్ళనున్నాయో నాకా క్షణాన తెలిసిరాదిగాదు. కానీ ఆసత్యం గూడా అనతికాలంలో నేతెలిసివచ్చింది. వారంరోజులు గడవకముందే బషీరుద్దీను దగ్గరనుంచి నాకో ఉత్తరం వచ్చింది. అందులో ఉన్నవి గూడా నాలుగే ముక్కలు. "డియర్ మిస్టర్ రెడ్డీ! సిటీకివస్తే నువ్వు నా కోసం సుందరమయ్యరు వీధికి రావద్దు. గదిలో నేనుండను గదిలోనే కాదు, యికపైన నేను నీకీ నగరంలోనే కనిపించను. కంపెనీలో ఉద్యోగం అన్నాను గదూ! ఆ మేనేజరుకు నా యింగ్లీషు అర్థమైంది గాదు. అర్థం అడిగి తెలుసుకోవచ్చుగదా, ఊహూ, ఆ మాత్రం సహృదయత ఎక్కడ ఏడ్చింది? అతగాడు నా వ్రాతలోనే తప్పులు పట్టసాగాడు. వాడికీ వాడి ఉద్యోగానికీ నమస్కారం పెట్టేశాను. వెళ్ళిపోతున్నాను. ఎక్కడికో చెప్పలేను. బాగా చదువుకుని పైకి రావలసిన వాడివి. విష్ యూ గుడ్‌లక్ .... నిరంతరం నీ మిత్రుడు. బషీరుద్దీను"

* * *

"ఈ ముగింపుగూడా అట్టే తృప్తికరంగా లేదు" అన్నాడు రాధాపతి.

"బషీరుద్దీను అలా వెళ్ళిపోయి ఏడెనిమిదేళ్ళయింది. ఈ ఏడెనిమిదేళ్ళ పొడుగునా అతడి ఆచూకీ తెలుసుకోడానికి శతవిధాల ప్రయత్నించాను. సాధ్యంకాలేదు. ఈ మధ్య కాలంలో నేను వంద కథలైనా వ్రాసి వుంటాను. వ్రాయడానికి వీలుండిగూడా నేను వ్రాయలేకపోయిన కథ ఒక్కటే! అదే బషీరుద్దీను కథ!"

"ఎందుకు వ్రాయలేకపోయావు రెడ్డీ?" దామోదరం ప్రశ్నించాడు.

"ముగింపు తెలియకపోవడం వల్ల ఎలాంటి ముగింపైతే సముచితమో, అది గూడా నేనూహించలేకపోయాను. డైరెక్టరు మర్యాదగా చూడలేదని బషీరుద్దీను సినిమా ఛాన్సు పోగొట్టుకున్నాడు. మామగారు నిష్ఠూరంగా జాబు వ్రాశాడని కాలేజీ వదిలిపెట్టేశాడు. మేనేజరుతో పొసగక ఉద్యోగానికి రాజీనామా యిచ్చేశాడు. ఆ తరువాత ఏమైవుంటాడతను? బషీరుద్దీనును గురించి తలచుకున్నప్పుడల్లా నాకో విషయం మాత్రం జ్ఞప్తికి వస్తుండేది. ఒక సందర్భంలో అతడు జీవితం నదిలా ప్రవహించి పోవాలన్నాడు. కానీ అలా అడ్డూ ఆపూ లేకుండా ప్రవహించిన నదీ జలాలు చివరికేమౌతాయి? కడలి పాలౌతాయి. వాటివల్ల వసుంధర సస్యశ్యామలం కాదు. వాటివల్ల ప్రజానీకానికి ఆనందం కలగదు. మీదు మిక్కిలి వరద లొస్తే పంట పొలాలు నాశనమౌతాయి. ఊళ్ళు నష్టపడ కలుస్తాయి...."

"నిజమే! అలాంటి జీవిత గాధకు అంతకంటే సముచితమైన ముగింపు కనిపించదు" అన్నాడు దామోదరం.

ఈ ఊహ కప్పటికప్పుడు రాధాపతి కొన్ని రెడీమెడ్ దుస్తులు తొడగసాగాడు.

"'రోలింగ్‌స్టోన్ గేదర్స్ నోమాస్' అనడం వినలేదా? 'పెక్కు భంగుల వివేక భ్రష్ట సంపాతముల్' అని భర్తృహరి మరింత ఘాటుగా చెప్పాడుగూడా! బషీరుద్దీనేమౌతాడు? అలాంటి వాళ్ళకు ఏ ఊరూ రుచించదు. ఏఉద్యోగమూ నచ్చదు. తెగిన గాలిపటంలా గాలికి కొట్టుకపోతారు.

దీపావళి శుభాకాంక్షలు

జె అండ్ జె డి కే. స్
హైదరాబాద్

చివరి కేసుల్ని పొదలోనో తగులుకుంటాయి. విరిగి.... విరిగి...."

"స్టాప్, స్టాప్!" అన్నాడు రెడ్డి. "ఈ ముగింపు కేవలం ఒకఊహ. ఒక్కొక్కప్పుడు జీవితం మన ఊహల్ని తల్లక్రిందులు చేస్తుంది. అదే జీవితంలో వున్న చమత్కారం...."

కొనసాగించాడు రెడ్డి.

"గడచిన వేసవి సెలవుల్లో హైదరాబాదు వెళ్ళాను, రచయితల సభల్లో పాల్గొంటున్నానని తెలిసి ఎవరో ఒకవ్యక్తి నన్ను కలుసుకోడానికి వచ్చాడని తెలిసింది. వెళ్ళి చూస్తును గదా, అతడు బషీరుద్దీను. ఊపిరి త్రిప్పుకోడానికైనా వీల్లేకుండా బిగ్గరగా కౌగలించుకున్నాడు — "మహదానందంగా వుందోయ్ రెడ్డీ! పత్రికల్లో నీ కథ పడినప్పుడల్లా నాకు పండుగలా వుండేది. పదిమందితోనూ యితడు నా మిత్రుడని చెప్పుకనేవాణ్ణి. ముఖ్యంగా మా ఆవిడకు నీ కథలంటె చాలా యిష్టం .."

ఆనందబాష్పాల్ని తుడుచుకుంటూ "పెళ్ళి చేసుకున్నావా బషీరుద్దీన్?" అన్నాను.

"ఇద్దరు బిడ్డలు గూడా! నువ్విక్కడ ఉన్నంతకాలం మా యింట్లోనే ఆతిథ్యం పుచ్చుకోవాలి...."

బషీరుద్దీన్ నన్ను తన ఇంటికి తీసుకెళ్ళాడు. ఘోషా మహల్ ప్రాంతంలో అతడి నివాసం. అతడి భార్యకు మాత్రం ఘోషా వున్నట్టులేదు. వెళ్ళగానే ఉపాహారంతో సత్కరించి చిరకాలపరిచితుణ్ణి పలకరించినట్టు ఆమె అరమరికలు లేకుండా మాట్లాడసాగింది — "ఎంతకాలానికొచ్చారండీ అన్నగారూ! ఈయన మిమ్మల్ని తలుచుకోని రోజుండదు. మా ప్రాంతంలో ఏకాపువాళ్ళ అమ్మాయి అయినా "మా రెడ్డి" అంటూ ప్రారంభించిందంటే ఆమె తన భర్తను గురించి చెబుతోందని అర్థం! 'మా రెడ్డి మా రెడ్డి' అంటుంటారు గదా! ఆయన మీకు పెనిమిటా ఏమిటండి? అనేదాన్ని. 'అంతగా దగ్గరివారు గదా! మరైతే జాబు వ్రాసి యిక్కడికోసారి పిలిపించి గూడదూ?' అనేదాన్ని. 'ఎక్కడున్నాడో ఏమిటో, ఏ పత్రికలవాళ్ళకైనా వ్రాసి అడ్రసు తెలుసుకోవాలి' అంటుండేవారు. చివరికెలాగైతేనేం. మీరే దొరికిపోయారు...."

"నేను దొరకడానికేముందమ్మా! బషీరుద్దీనును ఈ స్థితిలో చూడగలిగినందుకు పరమానందంగా వుంది. ఈ కోడెకు ముకుదాడు వేయగలిగిన వారు లేరనే అనుకున్నాను.."

"ఆ మాటెందుకులెండన్నగారూ! నేను కాబట్టి ఈయనతో వేగుతున్నాను. మరొకరూ, మరొకరూ అయితే...."

తుపాను గాలిలా భార్య మాటలకు అడ్డొచ్చాడు బషీరుద్దీను — "అబ్బే, ఈవిడ మాటలు నమ్మకోకు రెడ్డీ! అన్నీ అబద్ధాలే! మనం ఎంత చెబితే అంతగాడుగా మారిపోయి చాలాకాలమైంది. తన మాట వినకపోతే పవలంతా ఉద్యోగం చేస్తూ, రాత్రుల్లో ఈవెనింగు కాలేజీకివెళ్ళి నేను బియ్యే పూర్తిచేసేవాడిన్నే కాను. ఉన్న పొలం కాస్తా అమ్మి ఇక్కడ ఈ మేడ కొనేవాణ్ణిగాను. నెలకైదు వందల రూపాయలు సంపాదిస్తున్నా, ఈవిడ నా స్వంత ఖర్చులకోసం పాతిక రూపాయలు మాత్రమే మంజూరు చేసింది. అంతకుమించి ఒక రూపాయి ఖర్చు చేయాలన్నా తన పర్మిషన్ కావలిసిందే! నెలకొకటి రెండు సినిమాలు మాత్రమే చూడాలి. దానికైనా కుటుంబమంతా కలిసే వెళ్ళాలి. సాయంకాలాల్లో ఏడు కొట్టకముందే యిల్లు చేరుకోవాలి. పెందలకడనే పడుకోవాలి. తొలికోడికూతతో నిద్రలేవాలి. ఏమిటో లేవోయ్ రెడ్డీ! బ్రతుకిలా పరిణమిస్తుందని అనుకోలేదు...."

బషీరుద్దీను నిట్టూర్చలేదు. నవ్వుతున్నాడు!

***